

עין משפט
נר מצוה

^{עג} א מיי פט"ז מהל' חסות הל"ז טוש"ע אה"ע סי' קא סעי' יד: ^{עד} ב מיי פ"כ שם הל' ג סמג לאוין עא טוש"ע שם סי' קיג סעי' א':

—»«—

תוספות רי"ד

^{יחיב} ר"י קמיה דר"ה ויחיב ר"ה וקאמר כשם שאין (הבעל יורש) [הבנים יורשין] כתובת בג"ד אלא מן הקרקע כך אין הבנות נזונות אלא מן הקרקע:

נ:

יְתִיב רב יוסף קמיה דרב המנונא. משמע דרב יוסף היה קטן מרב המנונא וצפ"ק דקידושין (דף כה. וסס) משמע דרב המנונא תלמידו של רב חסדא היה גבי סבי דמיימא דלא אמו לפירקיה דרב חסדא אמר ליה לרב המנונא זיל זנעינהו ורב יוסף חזירו של רב חסדא היה אלא ז"ל דתרי רב המנונא הווי':

וּמֵאִי עָיִיב מַעֲלִוּיֵּי דאב. לקמן

צפרק מציאת האשה (דף סח.) פרי"ח דהא דאמר שמואל שמין בצב לא ליפות כח הבת ויתן לה יותר מעשור נכסים אס האב היה וותן אלא לגרוע כמה ויתן לה פחות מעשור נכסים אס אלו יודעין שהוא עזרן דלא מזינו שומא לעלוויא אלא לגריעותא כדאמר' צפ' מציאת האשה (ג"ג סס) מעשה ונתן לה רבי עד שנים עשר צנכסים ולקמן (דף נב:) נמי משמע דדוקא עד עישור נכסים שרו רבנן אבל טפי איכא עבזרי אסנתא דפריך מי איכא מידי דרחמנא אמר צרא לירות צרתא לא תירוח ומתקני רבנן כו' ומסיק עד כמה משמע עד כמה שרו רבנן אע"ג דדמי לעבזרי אסנתא עד עישור נכסים ומיהו הכא משמע עלויא דאב דשמואל לעלוויא קאמר ויש לומר דלענין מטלטלי דוקא הוי לעלוויא דכיון דשמין צדעת האב גביא נמי ממטלטלי אבל לענין כמה צדעת האב ליתן הוי לגריעותא שלא להוסיף על עישור אלא לפחות וא"ת צדפרק מציאת האשה (ג"ג סס) תנן רבי יהודה אומר אס השיא בת הראשונה יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה משמע אפילו נתן לראשונה יותר מעישור נכסים מדקא מהדרי ליה רבנן פעמים שאדס עשיר והעמי פירוש עשיר צדעת והעמי צדעת ולא יתן לזאת כמו שנתן לראשונה אלא שמין את הנכסים ועישור נכסים יתנו ולא יותר ושמואל דאמר שמין בצב כר"י סבירא ליה ואור"י דלעולם לא קאמר רבי יהודה יתן לשניה כדרך שנתן לראשונה אלא דווקא כשנתן לראשונה עישור נכסים או פחות ורבנן מהדרו ליה דאין ללכת אחר דעתו הראשונה כיון שדעת

האדס משתנה הילכך לעולם יתנו עישור נכסים ויש להציא ראייה דרבי ליה צהדיא כר"י צפרק מציאת האשה (סס) וקאמר רבי צהדיא שמעתתא דפרנסה טרפא ממשעבדי ולא מזונות לפי שמוזנות אינן קצוצים כדאמרינן צהניקין (גיטין דף נא. וסס) ופרנסה מיקץ קיינא כדאמר התם ואס אימא דלהוסיף על עישור נכסים נמי שמין בצב אס כן פרנסה נמי אינה קצוצה אבל אס אין שמין אלא לפחות מעישור נכסים ניחא אע"פ שאין לה קצצה למטה כיון דלמעלה מיהא יש לה קצצה יכולין הלכותות ליחזר ולהניח מבני

חרי כדי עישור נכסים ומיהו אין ראייה דאס כן מהאי טעמא נמי יש קצצה למוזנות כשעובדו האחים דהא יש קצצה למעלה עד צגר ואין לומר דהתם איכא למימר שמה תלקה ותצטרך רפואה ואמרינן צפרקין" דרפואה שאין לה קצצה היא בכלל מוזנות דהא חשיב צהניקין (ג"י סס) פסק לזון ה' שנים בת אשתו יש לה קצצה דקתני והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלא ודאי אע"פ שקצוצים למעלה עד צגר כיון שאין קצוצין למטה דאפשר שנתשא קודם לא חשיבי קצוצין אבל פרנסה יש לה קצצה שאפשר ללקוחות לצרר הדברים ע"י צ"ד ולשום דעתו של אב צין למעלה צין למטה: **וְאִמְרַ** ל"ה וי"ל זון ב'. ואס תאמר ומאי אולמיה הא דשמואל יותר מההיא דרב יצחק צר יוסף דמצביא לן אי סבר רב כותיה וי"ל משום דשמואל עבד עובדא מיימי מיניה ולא מסתבר ליה דרב פליג אדשמואל דהא צלאו הכי משמע דרב זן היינו מוזנות אלא דמצביא ליה משום דלא ניחא ליה למימר שיחלוק רב על המשנה דקתני דמוזנות הצנות הוי כירושת צנין דיכרין ומיימי ראייה משמואל דעבד עובדא והכי נמי מצי סבר רב כדמשמע לישנא דזן רב וסבדי דאחרי כן שינו התקנה וא"ת והיכי משמע מילתא דשמואל דאמר זיל זון דמוזנות ממש קאמר יותר ממילתיה דרבי חייא צר יוסף דקאמר רב זן וי"ל דסברא הוא צשעה שפוסק הוראה יש לו לפסוק צלשון דליכא למיטעי הילכך איכא למימר טפי דזיל זון ממש קאמר אבל רבי חייא צר יוסף היה שונה קבלתו ולא היה כל כך מדקדק צלשונ: **אִמְרַ** דהו וי"ל אהדרו ב'. טועין צדבר משנה חשיב להו רב נחמן והוא צענמנו היה יכול להחזיר הדין אלא צבעלי דינין לא היו שומעין לו כמו לדיינין לכך קאמר להו זילו אהדרו:

נערה שנתפתתה פרק רביעי כתובות

אוּש עליה כולי עלמא. והוא לא פי' צצנים יורשין דקאמר כתובת צנין דיכרין היא וסצורים שסתם ירושה קאמר שאין הצנים יורשין מטלטלין: **דלמא כתוצה צנין דיכרין קאמר מר**. לפי ששתי תקנות הללו שמקנו חכמים צתנאי כתוצה לומדות זו מזו וצכתוצה צנין דכרין

תנן צפרק מי שהיה נשוי (לקמן דף כס.) דאין נגצית מן המטלטלין דתנן ר' שמעון אומר אפי' יש שס נכסים שאין להס אחריות אינן כלוס עד שהיא שס נכסים שיס להן אחריות מותר על שתי הכתוצות דינר והתס מפרש ז' להילכתא כתוצה צנין דיכרין דתנן מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו ואח"כ מת הוא ויתומין של כל אחת מצקשין כתוצה אמן כגון שכתוצה האחת מרוצה או אס שמהין שוות פעמים צצני האחת צצים וצני האחת מועטין ואותן המועטין מצקשים כתוצה אמן ויחלקוה צנייהן וצני השניה יחלקו את כתוצה אמן צנייהן וצאין עליהס מכח תנאי כתוצה אמן שכתוצ צה כתוצה צנין דכרין דיהווין ליכי מינאי אינון ירכוון כסף כתוצתך כו' אס יש מותר דינר על שתי הכתוצות שתקיים צו נחלה דאורייתא אלו נוטלין כתוצה אמן ואלו נוטלין כתוצה אמן ואס לאו חולקין צשוח למנין גולגולתס דצמקוס דמיעקרא נחלה דאורייתא לא תקון רבנן: **מר דגצירא רצה הוא ידע**. שאין ללמוד מזון צנות מירושת צנים אלא מירושת כתוצה צנין דכרין שצאה מכח תנאי כתוצה כמותה: רב זן מחיטי דעליה. יתומות צאו לפניו ויתוצעות מזונות מחיטי דאציהן שלא היו שס קרקעות אלא מטלטלין ונתן להס: **פרנסה הוא**. לא מזונות היו אלא פרנסת נדוניה לינשא וההיא גביא ממטלטלי: ^א **וכדשמואל דאמר לפרנסה שמין בצב**. אומדין לפי וותרנותו של אב או לפי קמננותו אס היה קיים כך וכך היה נתן להס מנכסים הללו וכיון דאומד דעתו שיימינן מקרקעי ומטלטלי שוים צכך: **מעלוויא דאב**. לפי אומד עילוי דעת וותרנותו: **או דלמא מזוני ממש**. ואע"ג דתנאי כתוצה ככתוצה ואין נגצית ממטלטלי דכל אסמכתא דשטרי

אקרקעות היא לפי שעומדות צעין רב סבר לה כתקנת עלייה והיינו דקאמר מחיטי דעלייה: זיל זון. את הצנות: **הוא עובדא ודון דיני**. לזון מן המטלטלין: **מסמרי דעל צודיא**. שהן מטלטלין: **צודיא**. מחללות שנותנין תחת הדקלין כשגודרין התמרים: **אילו צעל חוצ הוי**. כלומר אפילו צעל חוצ שיפה כמו לטרוף ממשועבדין אינו גוצה ממטלטלין של יתומים וזו תצצה למזון הצנות שהורע כחן אצל משועבדים: **דחוו לצודיא**. הקרוצות לגדור ועדיין מחוברות: יתוס

צגר ואין לומר דהתם איכא למימר שמה תלקה ותצטרך רפואה ואמרינן צפרקין" דרפואה שאין לה קצצה היא בכלל מוזנות דהא חשיב צהניקין (ג"י סס) פסק לזון ה' שנים בת אשתו יש לה קצצה דקתני והיא ניזונת מנכסים משועבדים אלא ודאי אע"פ שקצוצים למעלה עד צגר כיון שאין קצוצין למטה דאפשר שנתשא קודם לא חשיבי קצוצין אבל פרנסה יש לה קצצה שאפשר ללקוחות לצרר הדברים ע"י צ"ד ולשום דעתו של אב אצ צין למעלה צין למטה: **וְאִמְרַ** ל"ה וי"ל זון ב'. ואס תאמר ומאי אולמיה הא דשמואל יותר מההיא דרב יצחק צר יוסף דמצביא לן אי סבר רב כותיה וי"ל משום דשמואל עבד עובדא מיימי מיניה ולא מסתבר ליה דרב פליג אדשמואל דהא צלאו הכי משמע דרב זן היינו מוזנות אלא דמצביא ליה משום דלא ניחא ליה למימר שיחלוק רב על המשנה דקתני דמוזנות הצנות הוי כירושת צנין דיכרין ומיימי ראייה משמואל דעבד עובדא והכי נמי מצי סבר רב כדמשמע לישנא דזן רב וסבדי דאחרי כן שינו התקנה וא"ת והיכי משמע מילתא דשמואל דאמר זיל זון דמוזנות ממש קאמר יותר ממילתיה דרבי חייא צר יוסף דקאמר רב זן וי"ל דסברא הוא צשעה שפוסק הוראה יש לו לפסוק צלשון דליכא למיטעי הילכך איכא למימר טפי דזיל זון ממש קאמר אבל רבי חייא צר יוסף היה שונה קבלתו ולא היה כל כך מדקדק צלשונ: **אִמְרַ** דהו וי"ל אהדרו ב'. טועין צדבר משנה חשיב להו רב נחמן והוא צענמנו היה יכול להחזיר הדין אלא צבעלי דינין לא היו שומעין לו כמו לדיינין לכך קאמר להו זילו אהדרו:

סוף

מסורת הש"ס

(א) [נצחיס סב.], (ב) לקמן סח., (ג) [צרכות יא.], (ד) סי"א לכתוצה צנין. כ"ל רש"י, (ה) [ז"ל אחר ד"ה מעלוויא], (ו) [וכ"כ חוס' צעירוצין סג. וחוס' יצמות פג: וע' חוס' סנהדרין ז':], (ז) [לקמן נב:].

—»«—

מוסף רש"י

לפרנסה שמין באב. הבת יתומה שצאת לינשא, נותנים לה נדוניה כפי אומד שלט בקיאיין צצביה, וותן או קמנן (קסון חס.) כל לשון פרנסה לשון עשיית צרכיה הוא, קונדייר צלע"ז (גיטין סה:).